

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Rybnik w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

W 2016 roku gmina Rybnik zdobyła II miejsce w konkursie „Gmina przyjazna rodzinie 2016” za inicjatywę pod tytułem *Rybnik – miasto wspierające rodziny*, którą realizuje od kwietnia 2015 r. do nadal. Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku rozszerzył zakres oferowanej dotychczas pomocy o działania grupowe. Utworzono Zespół Grupowej Metody Pracy Socjalnej w lokalu pozyskanym z zasobów miasta. Metoda pracy grupowej jest jedną z metod pracy socjalnej, której misją jest „umożliwienie wszystkim ludziom rozwoju ich pełnego potencjału, wzbogacenie ich życia i zapobieganie dysfunkcjom”. W ramach powyższej inicjatywy wdrożono następujące programy i działania:

1. „Funkcjonalna Rodzina” - program podstawowy	Jego celem jest przygotowanie rodziny do prawidłowego funkcjonowania. Obejmuje cykl 10 cotygodniowych spotkań. W ciągu pierwszego roku działalności zespołu przeprowadzono 7 cykli programu podstawowego. Obecnie trwa nabór do VIII i IX edycji programu. Jego celem jest przygotowanie rodziny do prawidłowego funkcjonowania i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, w taki sposób, by wszyscy jej członkowie mogli odnaleźć się we współczesnej rzeczywistości. W trakcie spotkań grupowych uczestnicy dzielą się swoimi doświadczeniami i uczą przewyżczać trudności wynikające z nieprawidłowych relacji rodzinnych, problemów w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, czy w racjonalnym prowadzeniu gospodarstwa domowego.
2. „Funkcjonalna Rodzina” - program rozszerzony	Program skierowany do osób, które ukończyły cykl podstawowy. Obejmuje 6 cotygodniowych spotkań grupy wsparcia połączonych z elementami warsztatów zajęciowych. W ciągu pierwszego roku działalności zespołu przeprowadzono 2 cykle programu rozszerzonego. W spotkaniach mogły uczestniczyć matki wraz z małymi dziećmi, dla których zorganizowano odrębne zajęcia w sąsiednim pomieszczeniu, gdzie przygotowano bezpieczną bawialnię wyposażoną w kącik zabaw i biblioteczkę malucha. Opiekę nad dziećmi, na czas udziału rodzica w zajęciach grupowych, sprawowała asystentka rodziny lub wolontariuszka.

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Rybnik w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

<p>3. Grupa programu „Funkcjonalna rodzina - reintegracja systemu”</p>	<p>Grupa programu „Funkcjonalna rodzina - reintegracja systemu” jest utworzona wyłącznie z rodziców biologicznych, których dzieci obecnie przebywają w pieczy zastępczej, zaś rodzina biologiczna rokuje na powrót dziecka lub chce poprawić kontakty z dzieckiem wychowywanym poza rodziną, by po osiągnięciu pełnoletności mogło ono podjąć decyzję o „powrocie” do rodziców. Organizacja tej grupy realizowana jest we współpracy z Ośrodkiem Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Rybniku, który wykazał 20 osób chętnych do udziału w zajęciach grupowych. Istnieje potrzeba przeprowadzenia 2 edycji tego programu. Celem jest zapobieganie przyczynom kierowania dzieci do różnych form pieczy zastępczej, by poprzez wprowadzenie efektywnych działań profilaktycznych i pomocowych mogły one przyczynić się do reintegracji rodziny, dając gwarancję utrzymania w długiej perspektywie czasu prawidłowego wypełniania powierzonych jej zadań.</p>
<p>4. Program „Przeciw osamotnieniu”</p>	<p>Program skierowany do opiekunów osób niepełnosprawnych. Obejmuje 10 cotygodniowych spotkań grupy wsparcia o charakterze informacyjno-edukacyjnym, której celem jest poprawa funkcjonowania społecznego uczestników, wzmocnienie i wzajemne wspieranie się w zabezpieczeniu osoby zależnej – w szczególności poprzez wymianę informacji i doświadczeń.</p>
<p>5. Klub Rodzica „Mocarz”</p>	<p>Klub Rodzica powstał w czerwcu br. z inicjatywy samych zainteresowanych rodziców, którzy ukończyli już program „Przeciw osamotnieniu”, a nadal odczuwają potrzebę spotykania się w celu uzyskania wsparcia i stałej samopomocy oraz chcą zachęcić inne osoby, które są w tej samej sytuacji, a nie dysponują możliwością uczestniczenia w cotygodniowych spotkaniach grupy wsparcia lub nie są gotowe do udziału w grupie. Oferta skierowana jest do rodziców zajmujących się opieką nad swoimi niepełnosprawnymi dziećmi (bez względu na wiek osób niepełnosprawnych, którymi się opiekują). Spotkania mają otwarty charakter i odbywają się 2 razy w miesiącu.</p>
<p>6. Warsztaty ogólnorozwojowe pn. „Ekorodzina – Ekorelacje – Ekowarsztaty”</p>	<p>Warsztaty ogólnorozwojowe pn. „Ekorodzina – Ekorelacje – Ekowarsztaty” – skierowane są do członków rodzin uczestniczących w programie „Funkcjonalna Rodzina” wszystkich dotychczasowych edycji.</p>

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Rybnik w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

<p>Ekowarsztaty”</p>	<p>W warsztatach uczestniczą dzieci w wieku powyżej 6 lat wraz z rodzicem. Eksperti alarmują, że coraz mniej rodziców ma czas dla swoich dzieci, co wpływa na procesy więziotwórcze. Pomimo, iż to nie ilość, a jakość czasu spędzonego z dzieckiem, decyduje o jego dobrostanie obserwujemy, iż rodzice nie są przygotowani do prawidłowego wypełniania funkcji rodzicielskich, gdyż brakuje im zarówno wiedzy jak i umiejętności oraz kompetencji społecznych, których pierwotnie nie nabyli lub wtórnie je utracili (szczególnie poprzez niekorzystne doświadczenia życiowe, niezwiązanie lub splątanie relacji rodzinnych, ich chaotyczność lub sztywność, często z symptomem prokrastynacji) i teraz nie potrafią prawidłowo funkcjonować, dlatego oni sami i ich rodziny wymagają podjęcia działań edukacyjnych, kompensacyjnych, animacyjnych i pomocowych, by cała rodzina mogła lepiej funkcjonować pozwalając każdemu swojemu członkowi na rozwój, zadowolenie, spełnienie i miłość. Jest to możliwe do osiągnięcia poprzez realizację czterodniowych warsztatów, polegających na wspólnie wykonywanych działaniach, pracach artystycznych, zabawach, inscenizacjach - poprzez które lepiej się poznają, rozumieją i umocnią więzi, by lepiej żyć. Warsztaty będą przeprowadzane cyklicznie w okresie wakacji letnich - łącznie 4 dni (2 moduły po 2 dni z udziałem dzieci i młodzieży wraz z rodzicami) i w okresie ferii zimowych (2-dniowy warsztat wyłącznie dla dzieci i młodzieży. W lutym 2016 r. ze względu na duże zainteresowanie dzieci, odbyły się 2 cykle 2-dniowych ogólnorozwojowych warsztatów).</p>
<p>7. Organizacja konferencji/ paneli pn. „Na pomoc rodzinie”</p>	<p>Cykliczna organizacja konferencji/paneli w 2015 r. i 2016 r.</p>
<p>8. Inne imprezy organizowane cyklicznie</p>	<p>Rodzice uczestniczący w spotkaniach grupowych wraz z dziećmi, spotykają się w listopadzie na wspólnym śpiewaniu pieśni patriotycznych. W trakcie imprezy przeprowadzony jest konkurs wiedzy patriotycznej połączony z nagrodami. W okresie Świąt Bożego Narodzenia organizowany jest „Wieczór z kolędą”, podczas którego oprócz wspólnego kolędowania, przedstawiany jest bogaty program artystyczny związany z tematyką Świąt i kultywowania wartości rodzinnych. Te formy zajęć animacyjnych cieszą się</p>

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Rybnik w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

	<p>coraz większym zainteresowaniem rodzin naszych klientów i mieszkańców najbliższej społeczności lokalnej, dlatego w harmonogramie imprez zaplanowany jest do realizacji "Wieczór z poezją" łączący przy poezji i świecach pokolenia Rybniczian, podczas których mogą zaprezentować również własną twórczość.</p>
<p>9. Program „Aktywny senior”</p>	<p>Grupa wsparcia dla seniorów. Cykl obejmuje 12 spotkań odbywających się co 2 tygodnie. Dodatkowo seniorzy mają możliwość wspólnych wizyt w instytucjach świadczących pomoc dla tej grupy wiekowej mieszkańców oraz uczestniczą w zajęciach warsztatowych. Na prośbę samych uczestników, po wakacjach, będą realizowane dalsze spotkania. Planuje się przeprowadzenie dodatkowych 5 spotkań dla seniorów i zamknięcie obecnej grupy, gdyż jest już lista nowych osób oczekujących na uruchomienie kolejnej edycji programu. W programie „Aktywny senior” zapisanych było 12 osób (ze względów zdrowotnych 5 osób przerwało udział w zajęciach grupowych), regularnie uczestniczyło 7 seniorów, dla których spotkania były jedyną formą rehabilitacji społecznej, psychologicznej i odnowy duchowej, gdyż na nowo wyznaczyli sobie cele życiowe, które w ich wieku mają zupełnie inny wymiar. Na zajęciach grupowych przekazano informację o możliwości wyrobienia Ogólnopolskiej Karty Seniora – Miasto Rybnik, podczas cotygodniowych dyżurów Rybnickiej Rady Seniorów w Urzędzie Miasta Rybnika. Uczestnicy zainteresowali się ofertą Fundacji „Byłe do Wiosny”. Całą grupą odwiedzili Dzienny Dom „Senior – Wigor” i inne instytucje w mieście, oferujące wsparcie osobom starszym. Seniorzy znają już uprawnienia i przysługujące im ulgi (np. wynikające z posiadania stopnia niepełnosprawności) oraz są poinformowani o ofercie pomocowej w formie usług opiekuńczych finansowanych z Narodowego Funduszu Zdrowia i współfinansowanych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku. Sami potrafią już szukać pomocy adekwatnej do swoich potrzeb za pośrednictwem Internetu. Planują założenie klubu seniora przy przedmiotowym zespole, gdyż chcą wzajemnie się wspierać, odciążając swoje dzieci. Seniorzy wykorzystują lepiej swój potencjał i możliwości samoorganizacji środowiskowej, co wpływa na kształtowanie ich pozytywnego wizerunku. Uczestnicząc w organizowanych przez zespół imprezach</p>

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Rybnik w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

	eksponują swoje zasoby i możliwości, uzyskując społeczny podziw i uznanie w ramach międzypokoleniowej transmisji wartości.
10. Program Wolontariat	Ideą jest umożliwienie osobom biernym zawodowo lub bezrobotnym powrotu do tzw. „rytmu pracy” i doświadczenia poczucia ważności i aktywności po długim okresie bezczynności zawodowej - poprzez podjęcie pracy wolontaryjnej, dzięki której mogą poszerzyć i uaktualnić swoją wiedzę, zdobyć doświadczenie i sprawdzić się w nowej dla nich roli wolontariusza. Ważnym aspektem jest także przywrócenie osobom poczucia własnej wartości i godności, szczególnie w przypadku osób, które w przeszłości były docenianymi i realizującymi się pracownikami oraz danie szansy na „spróbowanie” pracy tym, którzy do tej pory nie mieli takiej możliwości. Między innymi dzięki ich pracy, możliwa jest realizacja w/w działań.
11. Program autorski pn. „Asystent z Powerem”	Program pn. „Asystent z Powerem” został przygotowany wyłącznie dla grupy zawodowej asystentów rodziny, w której aktywny udział brały wszystkie asystentki rodziny zatrudnione w OPS w Rybniku.
12. Przeprowadzenie cyklu spotkań z przedszkolakami	W lutym br. zaproszono do pomieszczeń Zespołu Grupowej Metody Pracy Socjalnej grupy dzieci z sąsiadujących przedszkoli na zajęcia edukacyjno-rozwojowe, celem których było przybliżenie przedszkolakom idei pomagania oraz obszaru pracy i misji ośrodka pomocy społecznej. Poprzez wspólną zabawę i zajęcia artystyczne dzieci, ich rodzice oraz opiekunowie zapoznali się z działaniami realizowanymi w Ośrodku.

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Rybnik w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

Rezultaty:

W trakcie pierwszego roku działalności zespołu przeprowadzono:

Program podstawowy „Funkcjonalna Rodzina” - zakończono już spotkania 7 edycji grup wsparcia, w których uczestniczyły 43 osoby. Zapewniono opiekę dla 6 dzieci. Do VIII i IX edycji zajęć zrekrutowano dotychczas 16 osób, będą trwały do listopada br. Kontynuowana jest rekrutacja do programu „Funkcjonalna rodzina - reintegracja systemu” dla rodziców biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej - łącznie chęć uczestnictwa wyraziło 20 osób.

Program rozszerzony „Funkcjonalna Rodzina” - zakończono 2 edycje, w których aktywnie i regularnie uczestniczyło 12 osób. III edycja rozpocznie się od września br. - 7 osób zadeklarowało chęć uczestnictwa.

Program „Przeciw osamotnieniu” skierowany do opiekunów osób niepełnosprawnych - zakończono już I edycję, w zajęciach uczestniczyło 10 osób. Ta grupa osób będzie kontynuować zajęcia rozszerzone od września br. Obecnie trwa rekrutacja do nowej edycji programu „Przeciw osamotnieniu” - zapisanych jest już 11 opiekunów niepełnosprawnych dzieci i 21 opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych – zajęcia dla nich będą organizowane w 2 odrębnych grupach od września br. Ze względu na zainteresowanie opiekunów osób niepełnosprawnych zajęciami grupowymi i przy ograniczonych możliwościach kadrowych i lokalowych części osób, które nie będą mogły uczęszczać na zajęcia grup wsparcia, zostanie im przedstawiona propozycja uczestnictwa w spotkaniach Klubu Rodzica „Mocarz”, w którym już aktywnie działa 7 rodziców niepełnosprawnych dzieci. W programie „Aktywny senior” zapisanych było 12 osób (ze względów zdrowotnych pięć osób przerwało udział w zajęciach grupowych), regularnie uczestniczyło 7 seniorów.

W warsztatach ogólnorozwojowych dla dzieci i młodzieży uczestniczyło łącznie 21 dzieci i 4 osoby prowadzące (pracownik Zespołu i wolontariusze).

W zajęciach z zakresu edukacji środowiskowej skierowanej do przedszkolaków uczestniczyło łącznie ponad 100 dzieci.

W panelach „Na pomoc rodzinie” uczestniczyło każdorazowo ok. 70 osób.

Partnerzy:

Działania podejmowane wspólnie z innymi podmiotami prowadzone są głównie na etapie rekrutacji osób chętnych do uczestnictwa w grupowych formach wsparcia. Polegają również na dzieleniu się posiadanymi zasobami, tj. nieodpłatne użyczenie pomieszczeń parafialnych, sal konferencyjnych, nieodpłatne

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Rybnik w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

przekazanie części materiałów niezbędnych do prowadzenia zajęć warsztatowych (np. możliwość skorzystania z pomocy pracownika biblioteki i ich oferty z obszaru biblioterapii, przekazanie do rozdania używanych książek, przekazanie z hurtowni i Stowarzyszenia Florystów kwiatów na zajęcia z hortiterapii, przekazanie z Polskiego Czerwonego Krzyża materiałów do wykorzystania w zajęciach warsztatowych, nieodpłatne przekazanie nagród dla młodzieży od lokalnych zakładów pracy), skorzystanie ze środków transportu, dzięki czemu seniorzy mieli możliwość zapoznania się z działalnością wizytowanej placówki, zapraszanie na spotkania grupowe przedstawicieli fundacji i stowarzyszeń w celu przedstawienia ich oferty, z której mogą skorzystać również uczestnicy grup wsparcia.

Jednostki organizacyjne miasta i organizacje pozarządowe współpracujące i wspierające inicjatywę:

1. Bazylika św. Antoniego Padewskiego w Rybniku,
2. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Konstantego Prusa w Rybniku,
3. Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Rybniku,
4. Fundacja EDF Rybnik,
5. Stowarzyszenie Florystów,
6. Industrialne Centrum Kultury w Rybniku - Niewiadomiu,
7. Dzienny Dom „Senior - Wigor” w Rybniku prowadzony przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Starszych i Niepełnosprawnych Fizycznie, Intelaktualnie, Osób Chorych Psychiczenie oraz Osób Uzależnionych od Alkoholu „Pomocna dłoń”.

Innowacyjność:

Atutem i innowacyjnością Zespołu Grupowej Metody Pracy Socjalnej jest to, że Ośrodek Pomocy w Rybniku, jako nieliczny, wyodrębnił Zespół w swojej strukturze organizacyjnej, uzyskał odpowiedni lokal do tej formy pracy i w odrębnie usytuowanym miejscu realizuje się, jako stałą praktykę, autorskie innowacyjne programy dostosowane do lokalnych potrzeb i realizowane w oparciu o lokalne zasoby. Podejmowane działania oparte są na holistycznej wizji człowieka żyjącego w zgodzie z samym sobą oraz członkami swojej rodziny, a także z umiejętnością uwzględnienia i zaangażowania swojego habitatu na rzecz lepszego funkcjonowania rodziny w społeczności lokalnej. Oferta Zespołu skierowana jest do wszystkich członków rodziny jako systemu w procesie

Konkurs „Gmina przyjazna rodzinie 2016”

Dobra praktyka gminy Rybnik w obszarze polityki prorodzinnej w 2016 roku

korzystnej zmiany. Celem ciągłego rozwoju form pomocy rodzinie, jest ścisła partnerska współpraca i koordynacja działań na rzecz rodziny oraz przygotowywanie kompleksowej oferty usług świadczonych na jej rzecz, w taki sposób, by nie dochodziło do powielania istniejących już form pomocy świadczonych przez inne instytucje działające w mieście. Wszystkie realizowane w zespole programy zajęć grup wsparcia połączone są z elementami terapii zajęciowej z obszaru arteterapii, hortiterapii, biblioterapii itp., które przyczyniają się do szybszej integracji uczestników, obniżają poziom doświadczanego stresu i pozwalają natychmiast „zobaczyć” piękno - efekty materialne wytworów. Zajęcia warsztatowe pozwalają zdiagnozować faktyczne obszary potencjału rodziny oraz obszary jej dysfunkcji, pozwalają na wzmacnianie i rozwój zasobów członków rodziny, pobudzają kreatywność, poprawiają nastrój i samopoczucie, uczą pracy zespołowej, aktywności i przedsiębiorczości. Wszystkie w/w cechy są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Opracowanie:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na podstawie wniosku gminy Rybnik złożonego w 2016 roku

Katowice, 24.08.2016 r.